

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

13 februari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de plannen om methaangas te winnen in de gesloten Limburgse steenkoolmijnen

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de plannen voor grootschalige zandwinning in de Noord-Limburgse gemeente Bree

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 13 februari 2003

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.02 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Eddy Schuermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de plannen om methaangas te winnen in de gesloten Limburgse steenkoolmijnen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Schuermans tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de plannen om methaangas te winnen in de gesloten Limburgse steenkoolmijnen.

Minister Gabriëls zal antwoorden namens minister Van Mechelen.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, sinds het sluiten van de Kempense steenkoolmijnen werden met de regelmaat van de klok plannen gelanceerd om een nieuwe bestemming te geven aan de ondergrond.

In de allereerste periode vertoefden ex-parlementsleden Sleeckx en Ulburghs zelfs in de ondergrond om na te gaan welke mogelijkheden er waren. Het aspect van gaswinning was toen reeds aan de orde. Ik ben nooit een groot pleitbezorger geweest van nieuwe ontginningen. Ik ben echter getroffen door recente berichten over de interesse van buitenlandse maatschappijen om mijngas te kunnen winnen. Daaromtrent zouden er contacten zijn met de Limburgse Reconvertiemaatschappij, die nog altijd concessiehouder is. Ik hoor dat de

LRM de geïnteresseerde maatschappijen echter wandelen stuurt.

Als reactie daarop zou worden gewerkt aan een nieuwe regelgeving om de concessie te wijzigen. Er is ook melding gemaakt van een nieuw ontwerp van decreet op de diepe ondergrond, dat zou worden uitgewerkt door de Vlaamse Administratie voor Natuurlijke Rijkdommen en Energie, wat onder uw bevoegdheid valt.

Mijnheer de minister, klopt het dat voornamelijk buitenlandse maatschappijen interesse hebben voor gaswinning in het Kempens Bekken en in Limburg ? Klopt het dat LRM dit type projecten afwijst ? Wordt er gewerkt aan een nieuwe regelgeving om de bestaande concessies na een vijftal jaren te laten vervallen ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de minister, kunt u me zeggen waarom de LRM helemaal niet is geïnteresseerd ?

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de minister, de vraag van de heer Schuermans interesseert me omdat ik gewezen mijnwerker ben. Op vlak van concessies moeten we toch een onderscheid maken tussen de ontgonnen concessies en de totale reserve die er nog in Limburg is. Ongeveer 4 miljard ton steenkool is nog niet aangeboord. Wat zal daarmee gebeuren ? Zal dat worden ontgast ? Of zal er een uitbating gebeuren voor de valorisatie van steenkool ? Onder andere Tessenderlo Chemie heeft daar interesse voor. De steenkool zou dan worden verwerkt in een aantal producten.

De mijnschade is er en zal er ook blijven. Die ligt op een bepaalde breuklijn, waardoor kan worden vermeden dat er zich nieuwe voordoeit. De LRM

Geraerts

kan wel verantwoordelijk blijven worden gesteld voor de huidige mijnschade.

Bij de sluiting van de mijn in Waterschei bijvoorbeeld is de afzuiging blijven doorlopen tot aan de bovengrond. Er is vroeger een discussie geweest tussen Electrabel en LRM om die mijngassen te mogen exploiteren. Dat is echter nooit gebeurd. Laat men die duizenden kubieke meter per dag zomaar in de lucht ontsnappen, of niet? Die vraag moeten we misschien aan minister van Energie, de heer Stevaert, stellen. Wat zal er gebeuren met de grote hoeveelheid energie die nog in de Limburgse ondergrond steekt? Het moet ook eens duidelijk worden afgebakend wie de verantwoordelijkheid daarvoor draagt.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, er is enkele jaren geleden op ons initiatief een NV Mijnschade is opgericht. Dat valt eigenlijk buiten het bestek van deze vraag.

De voorzitter : Er is inderdaad een afzonderlijke rechtspersoon, die ook over de nodige middelen beschikt, en er nog tientallen jaren mee bezig zal zijn.

Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, collega's, minister Van Mechelen is bevoegd voor de LRM, maar kon vandaag niet aanwezig zijn. Om deze interpellatie niet te moeten uitstellen, zal ik in zijn naam antwoorden. U zult me vergeven dat ik me beperk tot het antwoord dat door minister Van Mechelen is opgesteld.

In het Kempisch bekken is inderdaad een grote reserve aan aardgas aanwezig. De VITO heeft in 1996 in opdracht van de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie een onderzoek ingesteld naar innovatieve gebruiksmogelijkheden van de diepe ondergrond van de Kempen, en meer bepaald naar het daar nog aanwezige ongebruikte energiepotentieel. Het gaat concreet om mogelijkheden voor koollaagmethaangaswinning en koolmijnmethaangaswinning. Bij koolmijnmethaangaswinning wordt geboord in de verlaten koolmijninfrastructuur om het eventueel in de voormalige mijngangen aanwezige methaangas te ontginnen. Bij koollaagmethaangaswinning wordt geboord in niet-ontgonnen steenkoollagen.

Indien koollaagmethaangaswinning in Vlaanderen ontwikkeld kan worden, dan opent dat perspectieven voor een reductie van de CO₂-uitstoot. Recente studies tonen immers aan dat bij een injectie van CO₂ in steenkoollagen meer methaan zou vrijkomen, en dat het geïnjecteerde CO₂ geabsorbeerd zou worden en dus permanent vastgelegd in steenkool.

Sinds 2000 heeft de VITO in opdracht van de ANRE in uitvoering van een referentieopdracht verschillende studies uitgevoerd naar de haalbaarheid van onder andere deze methaangaswinning. De VITO heeft er al op gewezen dat de huidige concessiewetgeving uiteraard als een van de grootste obstakels daarvoor geldt. Gezien de interesse van enkele buitenlandse groepen heeft de administratie geanticipeerd op mogelijke formele concessie-aanvragen en heeft ze de vergunningencommissie bijeengeroepen. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van deze vergunningencommissie bleek dat de wetgeving momenteel niet aangepast is en dat dit hoofdzakelijk te wijten is aan het feit dat vroeger verleende concessies als eeuwigdurend werden uitgereikt.

De LRM bezit als opvolger van de Kempische Steenkoolmijnen concessies over een groot deel van het Kempisch bekken. Deze concessies zijn eigendom van de NV Mijnen, dochtermaatschappij van de LRM. De zogenaamde mijnwet van 15 september 1919 voorziet nochtans ook in een procedure waarbij de concessiehouder bij vonnis vervallen kan worden verklaard van de concessie.

Voor de overheid zijn er dus drie mogelijkheden om een concessie in te trekken. Daarvan zijn er twee niet bruikbaar. De derde, namelijk een onmiddellijke intrekking bij beslissing van de minister en op eensluidend advies van de Raad van State indien elke exploitatie werd stopgezet, wordt bezwaard omdat daardoor de overheid alle verantwoordelijkheid van de concessionaris zou overnemen. Ook laat de mijnwet toe dat een concessionaris vrijwillig afstand doet van de concessie. In de praktijk blijkt dat echter een heel tijdrovende procedure te zijn, die niet toelaat op korte termijn een oplossing te bieden voor het verzoek van een aantal bedrijven om daar een concessie te krijgen.

Om de mijnwet te actualiseren, heeft de ANRE in 2001 een onderzoeksopdracht uitbesteed voor een juridische analyse van de mijnwet. Uit het eindverslag bleek dat de huidige mijnwetgeving niet geschikt is om concessieaanvragen voor mijngaswinning te behandelen, onder andere omwille van de eeuwigdurende eigendomstitel van de bestaande

Gabriels

concessies. De huidige concessiehouders kunnen immers inroepen dat een nieuw verleende concessie een verworven rechten op de aanwezige steenkoolvoorraden, inclusief de gasinhoud, negeert.

Daarom nam de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie reeds het initiatief tot de voorbereiding van een nieuw decreet over de diepe ondergrond, zoals ook in de beleidsbrief van 2003 werd aangekondigd. De afdeling bestudeert momenteel de vernieuwde Nederlandse mijnbouwwetgeving. Het beperken van de toegekende concessies in de tijd is daarbij een van de mogelijkheden. Ook aan de belangen van de oppervlakte-eigenaars wordt gedacht.

De uitwerking van een nieuw decreet zal echter een zekere tijd in beslag nemen, en er moet in elk geval ook worden voorzien in overgangsmatregelen om de rechten van de huidige concessiehouders te vrijwaren. Het lijkt dan ook aangewezen de mogelijke samenwerking met de geïnteresseerde partijen door de LRM te laten onderzoeken.

De problematiek van de aansprakelijkheid voor mijnschade staat momenteel los van de concessies voor methaangaswinning. Die aansprakelijkheid berust bij de NV Mijnschade en Bemaling Limburgs Mijng gebied, die hiertoe over de vereiste financiële middelen beschikt.

Een initiatief van de Vlaamse regering om een vergunning voor de methaangaswinning te verlenen, en daarbij de rechten en plichten van de oude concessionarissen en de nieuwe vergunninghouder te negeren, zou leiden tot rechtsonzekerheid ingeval van schade. Er zou een discussie kunnen ontstaan over welke activiteit aan de oorzaak ligt van welke schade. De toewijzing van een nieuwe vergunning zonder schaderegeling lijkt dus onmogelijk.

Aangezien het de partijen steeds is toegelaten onderling overeenkomsten te sluiten, lijkt het meer aangewezen dat de LRM als voormalig concessiehouder en verantwoordelijke voor de haar toebehorende ondergrondse mijninfrastructuur, een joint venture, een pachtovereenkomst of een andere overeenkomst aangaat met geïnteresseerde maatschappijen. Dat is ook mogelijk ingevolge artikels 10 en 11 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Investeringsmaatschappij.

Indien nieuwe oppervlakteschade ontstaat door nieuwe booractiviteiten in de ondergrondse mijninfrastructuur, kan de LRM bindende afspraken

maken met de nieuwe vergunninghouders. De LRM kan dan als minderheid participeren onder de rendementsvoorwaarden in de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de LRM.

Het blijft dus noodzakelijk een nieuw juridisch kader te creëren, niet in het minst omdat de NV Mijnen niet in het bezit is van alle mijnbouwconcessies. Met dat juridisch kader is de administratie nu bezig. We hopen dat dit zo vlug mogelijk kan worden afgerond. We zullen het parlement er dan mee confronteren.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, via minister Gabriels wens ik minister Van Mechelen te danken voor zijn gemotiveerd antwoord waaruit ik twee dingen onthoud. Ten eerste onthoud ik daaruit dat er een decreet op komst is waarnaar we belangstellend uitkijken. Ten tweede onthoud ik daaruit dat het in hoofde van de voogdijminister van de LRM, zijnde minister Van Mechelen, het mogelijk en zelfs wenselijk is om joint ventures af te sluiten. Dit laatste zou van de LRM een nieuwe houding veronderstellen. Ik hoop dan ook dat de vertegenwoordiger van de regering binnen de LRM de raad van bestuur in die zin zal aanmoedigen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de plannen voor grootschalige zandwinning in de Noord-Limburgse gemeente Bree

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de plannen voor grootschalige zandwinning in de Noord-Limburgse gemeente Bree.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de voorbije maanden circuleerden er nogal wat geruchten dat een Nederlandse grind- en zandfirma, met name Smals

Sauwens

Bouwgrondstoffen BV uit Herten, in de gemeente Bree wil overgaan tot een grootschalige zandwinning, meer bepaald in de gebieden Beek, 't Hasselt en Tongerlo. Deze geruchten staken de kop op naar aanleiding van een aantal contacten van de firma Smals met enkele Limburgse natuurverenigingen over een mogelijke samenwerking rond natuurontwikkeling. Dit blijkt ook uit de brochure 'Op weg naar het natuurplan Brees Broek – Ontwikkelingskansen met zand' waarin men inderdaad spreekt over 'een grootschalige zandwinningslocatie die bijdraagt aan het zandaanbod voor België'. Verder heeft men het daar over een langere termijn van 25 tot 40 jaar.

Verder lees ik ook dat men 'omwille van de delfstoffenzone-15 betonnen metselzanden zou winnen die van bijzonder goede kwaliteit zijn'. In de betreffende plannen wordt ook voorzien in een aftakking vanaf het bestaande kanaal ten einde via het water te kunnen afvoeren. Tegelijkertijd wordt ook in een heel ambitieus natuurontwikkelingsproject voorzien.

Het bestaan van dit project blijkt eveneens uit een aantal contacten die de betrokken eigenaars – meestal landbouwers – met die firma hebben gehad. Deze firma heeft hen voorstellen gedaan om hun grond te verkopen of daartoe toch een optie te nemen, waarbij ze na ontginning nog een bijkomende vergoeding zouden krijgen. Ik kom daar straks nog op terug.

Zandwinning op die plaats zal mijns inziens een onaanvaardbare aantasting betekenen van de menselijke omgeving. De drie lokale leefgemeenschappen en kleine dorpen die daar historisch gegroeid zijn, zouden daardoor onder bijzonder zware druk komen te staan. Bovendien zou dit een bijzonder zware aanslag op het milieu betekenen, om nog niet te spreken over de inname van bijna 900 hectare landbouwgronden, wat een grote aanslag zou betekenen op het Noord-Limburgse landbouwareaal. Een en ander zal leiden tot een desolaat landschap met reusachtige zandputten en betekent hoe dan ook een enorme aantasting van het huidige landschappelijke kader van de omgeving.

Hoewel men in afvoer via de kanalen voorziet, waarbij eerst nog een aansluiting van een nieuwe kanaalarm van pakweg een kilometer gerealiseerd zal moeten worden, zal dit hoe dan ook heel wat hinder met zich meebrengen. Zo zal er een enorme toename zijn van het vrachtvervoer op wegen die daarvoor totaal niet uitgerust zijn.

Deze grind- en zandwinning zal ook met heel wat trillingen gepaard gaan waar de omwonenden heel wat last van zullen hebben. Ook voor de grondwaterspiegel zal dit een bijzondere zware ingreep betekenen die men moeilijk onder controle zal kunnen krijgen. Beek, 't Hasselt en Tongerlo dreigen dus door dit project weggegraven te worden.

Deze zandwinning zal ook onherstelbare schade aanrichten aan de natuurwaarde van onder meer het Stamprooierbroek, de valleien van abeek en de Zuurbeek en de Sint-Maartensheide. Dit gebied heeft een bijzonder hoge kwaliteit en scoort bijzonder hoog in de milieucartering. Eind de jaren tachtig tekenden trouwens een achttal Belgische en Nederlands-Limburgse burgemeesters, waaronder de toenmalige burgemeester van Bree, een intentieverklaring om samen te werken rond de grensoverschrijdende bescherming van het natuurgebied Kempen-Broek, voorheen Stamprooierbroek.

Bovendien betekent het uitgraven van reusachtige zandputten, gevuld met grondwater, een onvergeeflijke ingreep op de waterhuishouding in dit gedeelte van Noord-Limburg. Dit van oorsprong natte gebied, doorsneden door onder meer de valleien van de Zuurbeek en de abeek, werd reeds in het begin van de negentiende eeuw drooggelegd om landbouwgebied te creëren. Die landbouw betreft, gezien de talrijke graslanden, voornamelijk veeteelt, maar daarnaast zijn er nog een aantal gemengde bedrijven. Een ingrijpende handeling als zandwinning zal zonder twijfel aanzienlijke gevolgen hebben voor zowel de bovengrondse als ondergrondse waterafvoer in Bree en omliggende gemeentes.

Het gebied sluit ook aan op een vogelrichtlijngebied. Ik heb onlangs vernomen dat het opgenomen is in een natuurontwikkelingsproject van de Europese Gemeenschap, waarbij het één van de 21 geselecteerde Europese gebieden zal uitmaken. Dit wijst dus op een bijzonder hoge waarde.

Op het gewestplan zijn de aangewezen percelen bijna volledig ingekleurd als landbouwgebied, een klein gedeelte zelfs als natuurgebied. Voor de betrokken landbouwers legt deze uitbating een enorme hypotheek op de toekomst. Ook de Boerenbond Limburg verklaart dat er geen sprake kan zijn van een afbouw van het huidige landbouwareaal.

Het verbaast me dat zulke nieuwe grootschalige projecten nog kunnen ontstaan. In de jaren tachtig en begin de jaren negentig was er een vrij grote consensus gegroeid om een einde te stellen aan de

Sauwens

ontginningen in Limburg. De wijze van ontginnen herschiep het hele Maaslandschap in een kraterlandschap. Er werd trouwens een relatief kleine natuurwaarde gecreëerd met plassen van 30 tot 40 meter diep. Er is echter meer nodig dan alleen maar het creëren van plassen om op te surfen.

In 1993 werd het grinddecreet goedgekeurd, waarin stond dat er een halt toegeroepen moest worden aan de ontginningen. De betrokken sectoren moesten alternatieven zoeken. Binnenkort zullen we in de commissie de discussie voeren over het oppervlaktedelfstoffendecreet. Het is waarschijnlijk toeval dat dit project naar boven komt op het moment dat dat decreet zal worden besproken. Niettemin maakt een aantal mensen zich zorgen dat dit project vlug zal worden doorgevoerd.

Ondanks het grinddecreet worden er toch opnieuw initiatieven genomen om grote ingrepen op het Limburgs landschap door te voeren. Er wordt gesproken over 800 tot 900 hectare landbouwgrond. Die heeft gedurende eeuwen een bepaalde functie gehad. Hij had een toegevoegde waarde voor de gemeenschap en zorgde voor tewerkstelling. Zowel in het structuurplan Vlaanderen als in het structuurplan Limburg, is de stelling opgenomen dat het niet zomaar kan dat steeds meer landbouwgrond wordt weggenomen. Het verwondert me dat wat in de jaren negentig was stopgezet, opnieuw de kop opsteekt. Er wordt gezegd dat het grinddecreet opengebroken moet worden en dat 2005 niet haalbaar is. Daarbij wordt dan een aantal argumenten ontwikkeld. Zand is echter ook grind. Het een kan niet los worden gezien van het ander. Bij de ontginning van zand zullen ook grindlagen worden aangetroffen.

Hoe meer ik me erin verdiep, hoe meer perfide ik dit dossier vind. We leven in een vrij land en iedereen heeft het recht om initiatieven te nemen, zelfs om speculatieve redenen. Maar de wijze waarop er is onderhandeld met de vertegenwoordigers van de milieuverenigingen, achter de rug van de lokale gemeenschap, vind ik perfide. Ik heb ook grote vragen bij de manier waarop landbouwers zijn benaderd. Ik heb een brief bij van een landbouwer waarop zijn naam onduidelijk is gemaakt. Er heerst namelijk een grote angst rond dit dossier. Er is een dreigende sfeer, waarbij verzet niet wordt getolereerd. Er wordt een optievergoeding geboden van 12 frank per vierkante meter. In geval van het verlijden van de aankoopakte wordt er 58 frank extra geboden. Als de opdrachtgever een exploitatievergunning bekomt, ontvangt de landbouwer een

extra vergoeding van 40 frank voor elk perceel dat in de daadwerkelijke exploitatiezone of werkingszone valt. Wie vandaag slachtoffer is, zal morgen dus actievoerder zijn voor een zo groot mogelijke exploitatievergunning. Dat is het bizarre systeem dat wordt opgebouwd. Ook onder de bewoners heerst onrust. Ze weten niet waar ze aan toe zijn.

Als er een draagvlak is bij de lokale bevolking en binnen de gemeenteraad, heeft een stad altijd het recht om nieuwe inkomsten te zoeken en nieuwe activiteiten op haar grondgebied toe te laten. De stad erkent officieus dat er contacten zijn geweest met de firma Smals. Er wordt daarover echter niet open gecommuniceerd. Het gevolg is dat er een roddelcircuit ontstaat. Nochtans was Bree vroeger een stad die een bijzonder open communicatiebeleid voerde via allerhande inspraaktechnieken. Dat is onze zorg niet, maar de verantwoordelijkheid van de lokale overheid. Het is alleszins ongezonder.

Mijnheer de minister, dit gaat niet alleen over Bree. Indien dit doorgaat, zal dit effecten hebben op grote delen van Noord-Limburg. Specialisten zeggen me dat de bevoorrading van zand onder controle is. Er stelt zich geen onmiddellijk probleem. De Nederlandse firma zou naar hier komen om het zand te exporteren. Dat brengt ons bij het bredere debat over het oppervlaktedelfstoffendecreet. De bevolking van Limburg heeft recht op duidelijkheid. Mijnheer de minister, kunt u die scheppen? Als u duidelijk zegt dat dit project niet kan op die plaats om de redenen die ik suggereerde, dan zal de Nederlandse projectontwikkelaar niet geneigd zijn om financiële engagementen aan te gaan. Het lijkt me verstandig om dit vanaf het begin af te blokken. Mijnheer de minister, we hebben destijds schouder aan schouder gestaan in tal van andere dossiers. U hebt nu de kans om duidelijk neen te zeggen tegen deze grootschalige zandontginning in Noord-Limburg.

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik moet de heer Sauwens bijtreden. In een krant zegt u zelf dat er een aantal speculanten zijn opgedaagd. U bent er blijkbaar van overtuigd dat er niet meteen zand zal worden gewonnen, maar dat het gaat om speculaties op lange termijn. Het zand zal op termijn aan Nederlanders worden verkocht. In het gebied van 800 hectare zullen ontzettend diepe putten worden gegraven van 50 meter diep. In de toekomst zou het zelfs om een gebied van 1.600 hectare gaan. Dat zal een geweldige invloed hebben op het hele gebied van Bree en het noordoosten van Limburg.

Geraerts

Ik wil deze interpellatie niet onder de tafel vegen, maar ze komt misschien op een slecht ogenblik. Volgende week zullen we hoorzittingen houden over het oppervlakedelfstoffendecreet. Deze winning heeft daarmee te maken. Op dit ogenblik kan deze zandwinning niet, omwille van de ruimtelijke structuurplannen. Het is een landbouwgebied, dus de gewestplannen zouden moeten worden gewijzigd. Met het nieuwe decreet zou het er echter totaal anders kunnen uitzien en zouden we weleens een ander zicht op het gebied kunnen krijgen.

Mijnheer de minister, wat bent u precies van plan? Ik lees in een krantenartikel dat het stadsbestuur van Bree in een pamflet heeft opgeroepen niet te verkopen aan de firma Smals. Wat is uw standpunt als minister? En als burgemeester van Bree? Tenslotte hebt u in die laatste functie ook mee beslissingen genomen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de interpellant heeft het over een Nederlandse firma of projectontwikkelaar. Ik zou kunnen spreken van de Nederlandse zand- en grindboer, want dat is hetzelfde, en over de relatie met de landbouwers waar voldoende duidelijk over is gesproken.

Een van de genoemde nadelen van dat project is dat het een aanslag zou zijn op het milieu. Er zou protest zijn van de natuurverenigingen. Het zou ook een aanslag zijn op het landbouwareaal, het zou hinder geven, enzovoort. Dat is allemaal duidelijk. Er is ook gesproken over uitkoperij, en een ander lid sprak over speculatie. Dit alles kan natuurlijk niet. Het gaat regelrecht in tegen de duurzame landbouw die we stap voor stap willen realiseren, en tegen de duurzame economie.

Mijnheer de minister, aan dat project van de Nederlandse grind- en zandboer zijn er blijkbaar veel nadelen. We moeten ook rekening houden met het grinddecreet uit het begin van de jaren negentig. Het gaat om een gewestmaterie. Er is echter ook een alternatieve zand- en grindwinning, met name de maritieme zand- en grindwinning in de Noordzee. Dat is uiteraard een federale bevoegdheid, maar de gewestelijke en de federale overheden staan toch niet zo ver van elkaar dat ze niet tot een akkoord kunnen komen over de meest gepaste oplossing in zo'n belangrijke materie, waar heel de bevolking bij betrokken is?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in tegenstelling tot de heer Geraerts vind ik het moment van deze interpellatie juist wel geschikt. We hebben allemaal het gevoel dat het dossier over Bree en de komende besprekingen over het ontwerp van oppervlakedelfstoffendecreet elkaar sterk hypothekeken.

Het moment is goed gekozen omdat we vandaag misschien duidelijkheid zouden kunnen krijgen over het dossier over Bree. Dat kan de sereniteit bevorderen bij de bespreking van het ontwerp van oppervlakedelfstoffendecreet, zodat alles goed kan worden afgewogen en alle alternatieven kunnen worden besproken. Daartoe is duidelijkheid nodig over de mogelijke dreiging in Noord-Limburg.

Die duidelijkheid kan ons ook toelaten in te schatten tot welke ravage een nieuw oppervlakedelfstoffendecreet aanleiding zou kunnen geven. Als zo'n grootschalig project een gevolg is van een goedkeuring van het voorliggende ontwerp van decreet, dan weten we waar we staan. Dat zou de bespreking in de commissie kunnen beïnvloeden.

Ik wil niet verder uitweiden over de kwaliteit van de omgeving, de dreiging voor de landbouw en de druk op de directe leefomgeving van zo'n exploitatie, want de heer Sauwens is daar veel beter van op de hoogte en heeft er een grondige uitleg over gegeven.

Mijnheer de minister, het is merkwaardig dat juist zo'n speculatieve activiteit wordt ontwikkeld op het moment dat het ontwerp van decreet in voorbereiding is. Het is toch logisch dat dit aanleiding geeft tot geruchten en bedenkingen? Ik hoop dat u ons kunt overtuigen van het feit dat dit louter toeval is. Ik heb er echter heel wat vragen bij, want ik kan me niet inbeelden dat een firma gronden aankoopt onder zulke voorwaarden, als ze geen zekere perspectieven heeft. Ik hoop dan ook dat u snel duidelijkheid kunt geven, zodat we het ontwerp van oppervlakedelfstoffendecreet op een serene manier kunnen bespreken, en weten wat de gevolgen ervan kunnen zijn.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we zijn mee vragende partij voor een goede regelgeving op dit vlak. Vandaag worden de regels bepaald door Leef-

Schuermans

milieu en Ruimtelijke Ordening, maar een goede decretale regeling zou op haar plaats zijn.

Het is jammer dat dit initiatief nu zo sterk wordt gekleurd door de gebeurtenissen op het terrein. Niet alleen de betrokkenen, de bewoners, de landbouwers en de natuurorganisaties in de omgeving, maar ook andere bedrijven uit de sector zijn ongerust over de demarches van een groot Nederlands bedrijf. Op een manier die ik arrogant zou willen noemen, maakt het bedrijf zich in contacten met de eigenaars sterk dat het weinig zin heeft tegen verkoop te zijn, omdat de concrete plannen om de ontginning mogelijk te maken, klaarliggen.

In die stijl dient het bedrijf zich aan, inderdaad op het ogenblik dat er in het parlement een ontwerp van decreet wordt besproken. Daar wordt vanzelfsprekend een verband tussen gelegd, ook door het betrokken bedrijf. Zo toevallig en speculatief is dat niet. Het zou me integendeel, net zoals de heer Sannen, verbazen mocht het een niet met het ander te maken hebben.

Niet alleen in Bree is er ongerustheid. In het aangrenzend gebied, zoals in Neerglabbeek en Gruitrode, zitten de mensen met dezelfde vragen. Ook zij zien in de voorbereiding van dit ontwerp van decreet de poort naar een versnelde ontginning van het gebied. Om dit te doorbreken vraag ik u duidelijkheid op dit vlak, zodat we straks in alle sereniteit kunnen spreken over het ontwerp van oppervlaktedelfstoffendecreet. Op zich is dat immers een goed initiatief, en ik wens het ook te steunen. Het mag echter niet worden gehypothekeerd door de bedoelingen van sommige bedrijven.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben blij met de interesse die veel sprekers betonen in mijn stad en leefomgeving. Dat toont aan dat er een en ander kan gebeuren. Ik hoef het open beleid van onze stad nu niet te vergelijken met dat van andere steden. Dat is niet het onderwerp van deze interpellatie.

De heren Sannen en Schuermans leggen expliciet een verband met het ontwerp van oppervlaktedelfstoffendecreet, maar dat heeft er niets mee te maken. Die zandwinning is immers ook mogelijk in de huidige situatie via het beleid voor ruimtelijke ordening. Door een eigenaardig en spijtig toeval worden de twee met elkaar in verband gebracht. Nochtans is het ontwerp van oppervlaktedelf-

stoffendecreet bedoeld om juist orde te brengen, en een halt toe te roepen aan de wanorde uit het verleden waardoor willekeur soms de bovenhand kreeg. Ik wil dus voor alle duidelijkheid beklemtonen dat zij van elkaar losgekoppeld moeten worden.

Ik ben het uiteraard niet eens met de heer Sauwens als hij zegt 'waar zand is, is grind en waar grind is, is zand'. Immers, waar grind is, is zand, maar waar zand is, is er daarom nog geen grind. Het betreft dus twee aparte problematieken die men destijds apart heeft behandeld in een aparte decreetgeving. Hoe dat in de toekomst verder zal evolueren, zullen we allemaal in dit parlement kunnen volgen vermits dit het voorwerp uitmaakt van een decretale beslissing waarvan vanzelfsprekend niet kan worden afgeweken door de uitvoerende macht of door de regering zonder de goedkeuring van het parlement.

Het concrete dossier van Bree komt in het ontwerp van delfstoffendecreet niet eens aan bod, zelfs niet tussen de lijnen. De goedkeuring van dit ontwerp van decreet is niet vereist om dit luchtkastelenproject te ontwikkelen. Het kan immers ook binnen de huidige regelgeving inzake Ruimtelijk Ordening. Hypothekeer dus in godsnaam het ontwerp van oppervlaktedelfstoffendecreet niet, want dit heeft daar niets mee te maken. Het ene zou zonder het andere kunnen en het andere is enkel bedoeld om orde op zaken te brengen.

Ik deel de bekommernis van de heer Schuermans. Er is een restrictie inzake grondstoffen in verschillende Europese landen. We zijn dus op onszelf aangewezen. Daarom is het nogal evident dat dit ontwerp van decreet voor eigen gebruik moet dienen. Indien dit zou leiden tot export van delfstoffen die hier worden gewonnen om een stringent beleid in Nederland en Duitsland te compenseren, dan zijn we helemaal fout bezig. Dat kan en mag zeker niet de bedoeling zijn. De initiatiefnemer is dus voor zichzelf bezig met een totaal verkeerd dossier, ongeacht wat hij er reeds mee aangevangen heeft.

Een belangrijk onderdeel van het ontwerp van delfstoffendecreet handelt over de delfstoffenplanning in relatie tot de behoeften aan de verschillende delfstoffentypes die in Vlaanderen voorkomen. Eigenlijk betreft het ook een voortzetting van wat zich op dit ogenblik op Europees niveau aandient. Toen ik pas minister van Economie was, heb ik bezoek gehad van mevrouw De Vries, de Nederlandse staatssecretaris bevoegd voor deze materie. Zij zei met toen dat het stringente beleid in Duitsland ook een weerslag zou hebben op het stringente be-

Gabriels

leid in Nederland. Ook wij worden daar vanzelfsprekend mee geconfronteerd vermits het nu eenmaal een Europese situatie betreft.

Bedrijven zijn uiteraard in die grondstoffen geïnteresseerd. Ikzelf heb nog maar één contact gehad met de onderneming waarover u het in uw interpellatie hebt. Ik heb die mensen er toen met hand en tand van proberen overtuigen dat het moment zeker niet rijp was, en dat had toen nog niet eens iets te zien met het ontwerp van oppervlakedelfstoffendecreet als dusdanig. Ik heb hen duidelijk gemaakt dat het echt geen zin had om daar nu mee te beginnen. Blijkbaar heeft dat bedrijf daar anders over geoordeeld en heeft het reeds concrete contacten gelegd.

We moeten ons op tijd verzetten tegen het feit dat men ons voor voldongen feiten probeert te plaatsen. Ook bij de uitvoeringsbesluiten, die morgen aan de basis zullen liggen van het ontwerp van delfstoffendecreet, zijnde een kaderdecreet, zullen we heel voorzichtig moeten omspringen om dat soort toestanden in de mate van het mogelijke volledig in de kiem te smoren. Niemand is immers gediend met dergelijke toestanden.

Sta me toe de huidige toestand toe te lichten. Er is immers niet alleen interesse vanwege de genoemde firma, maar ook van een vijftigtal andere bedrijven. Zij hebben zich op een door de ANRE georganiseerde bijeenkomst aangeboden met hun zandvoorstellen. Deze voorstellen werden in april 2002 gebundeld en overgedragen aan ruimtelijke planning ten einde tot een afweging te komen. Eenmaal het ontwerp van oppervlakedelfstoffendecreet goedgekeurd is, volgt de ruimtelijke planning.

Het gaat dus over een onderzoeksruimte die, naast andere uitbreidingsvoorstellen en bestaande ontginningen, zal worden onderworpen aan een gedegen ruimtelijke afweging met inbreng van alle natuuraspecten terzake. Bij deze afweging zal inderdaad worden nagegaan in welke mate de voorgestelde projecten al dan niet haaks staan op de ruimtelijke principes van het Structuurplan Vlaanderen en verzoenbaar zijn met de natuuraspecten.

Bij dit proces van totstandkoming van het delfstoffenplan wordt echter ook nagegaan in welke mate ontginningen kunnen bijdragen tot een versterking van structuurbepalende functies in het buitengebied. Zo is er eventueel de mogelijkheid om als 'nabestemming' tegen natuur te realiseren of kunnen nabestemmingen georiënteerd worden

naar bos, landbouw of recreatie, hetgeen kan bijdragen tot een versteviging en zelfs verbetering van de bestaande situatie. Het is in dit verband nog van belang vooraf te bepalen wat optimale ontginning in de voorgestelde gebieden inhoudt ten einde dit in de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan vast te leggen.

Samengevat kan ik dus zeggen dat het nog veel te vroeg is om nu al van een plan te spreken. In de toekomst zal er wellicht op dit gebied zelfs geen reëel plan komen, maar op andere plaatsen uiteraard wel. Met dit ontwerp van decreet zullen we orde op zaken stellen. Ik denk dat ik dit bij de toelichting van dit ontwerp van decreet in de commissie reeds voldoende benadrukt heb.

Ik wil me tot slot nog even wenden tot diegenen die hier andere agenda's proberen achter te zoeken. Ik wil me volledig distantiëren van de praktijken die de betreffende firma heeft gehanteerd. Ik doe dit in de eerste plaats omdat er geen opname is van ontginningsgebied in de betrokken zone in het nieuw op te stellen RSV. Indien dat er komt, zal dit zeker aan voorwaarden moeten voldoen die heel strikt moeten worden opgevolgd door iedereen in Vlaanderen. Dit geldt dus niet alleen voor dit gebied, maar voor alle Vlaamse gebieden. Uitzonderingen zullen niet worden getolereerd.

Bovendien moet het duidelijk zijn dat we, rekening houdend met de terughoudende politiek in de ons omringende landen, onszelf niet in de vinger zullen snijden door een mogelijke lijn naar het buitenland te openen. Het is integendeel de bedoeling orde op zaken te brengen en in de bevoorrading voor de eigen industrie te voorzien.

Ik vermoed dus dat hier nooit een plan zal komen. Dit is ook de reden waarom ik daar op de u ondertussen bekende wijze tegen gereageerd heb. Ik heb me trouwens uitdrukkelijk afgezet tegen de praktijken van de betrokken firma. We moeten hier evenwel geen schimmen achter zoeken. We zullen dus al deze elementen, die voor heel Vlaanderen gelden, op een rijtje zetten en duchtig filteren vóórdaar uiteindelijk een goedkeuring aan kan worden verleend, en dit ongeacht het plan.

Bovendien – en dit is het laatste wat ik over dit dossier wil zeggen – is de kwaliteit van dit zand naar verluidt niet van die aard om prioritair als zandwinningsgebied te worden aangevraagd. Het zal dus waarschijnlijk nooit tot een eventuele aanvraag leiden, wat ook de demarches en manoeuvres zijn van het betreffende bedrijf.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister, het is goed dat u duidelijkheid hebt verstrekt. De firma Smals beweert immers dat er constant overleg is geweest met uw kabinet en dat het dossier zelfs op instigatie van uw kabinet tot stand is gekomen en ingediend. Dat verhaal werd dus door uw antwoord uit de wereld geholpen.

Ik stel wel vast dat u in uw antwoord de voorwaardelijke wijze gebruikt. Dit betekent dus dat alles nog mogelijk is en dat er dus een bezorgdheid blijft. Die geldt voor heel het Limburgse Maasgebied.

Minister Jaak Gabriels : Voor heel Vlaanderen.

De heer Johan Sauwens : Ja, maar het is Limburg dat de zwaarste klappen van dit soort ontginningen heeft gekend, ook omwille van de natuurlijke omstandigheden.

Mijnheer de minister, zat dit project in de gebundelde voorstellen die aan ruimtelijke planning zijn overgemaakt ?

Minister Jaak Gabriels : Ja, samen met een vijftigtal andere.

De heer Johan Sauwens : Wanneer werd het bij de administratie ingediend ?

Minister Jaak Gabriels : Dat was eind maart 2002. De voorstellen werden in april 2002 gebundeld en overgedragen aan de administratie Ruimtelijke Planning om te worden beoordeeld. Daarna is ook niets meer opgevraagd. Dit is het gevolg van bijeenkomsten die door de administratie zelf waren georganiseerd. Dat plan werd toen door de betrokken firma ingediend.

De heer Johan Sauwens : Zijn er in 2001 en 2002 geen nieuwe vergunningen voor zandexploitatie in Vlaanderen toegestaan ?

Minister Jaak Gabriels : Voor nieuwe gebieden niet, maar misschien wel voor kleine uitbreidingen.

De heer Johan Sauwens : Zal deze regering geen nieuwe vergunningen toestaan totdat het nieuwe oppervlaktedelfstoffendecreet operationeel is ?

Minister Jaak Gabriels : Het gaat verder dan dat. Het oppervlaktedelfstoffendecreet wordt een kaderdecreet. Dat moet worden gevolgd door een

ruimtelijke planning die rekening houdt met alle aangehaalde aspecten.

De heer Johan Sauwens : We kunnen dus stellen dat als het decreet operationeel is, er geen nieuwe vergunningen zandexploitatie zullen worden toegelend.

Minister Jaak Gabriels : Er is één uitzondering. Als een gebied op dit ogenblik al in het RSV is opgenomen als ontginningsruimte, dan is een aanvraag het bestuderen waard door de administratie omdat het aan het ruimtelijk kader beantwoordt.

De heer Johan Sauwens : Intussen is het ruimtelijk structuurplan Limburg goedgekeurd. Heeft de regering daar nog wijzigingen aan aangebracht ?

Minister Jaak Gabriels : Niet dat ik weet. Het is gisteren officieel ondertekend. Als er wijzigingen waren gebeurd, dan zouden die binnen de regering besproken zijn geweest.

De heer Johan Sauwens : Ik lees in het plan voor ontginningen : 'De provincie kan bij het opmaken van geïntegreerde gebiedsgerichte strategische plannen voor het zuidelijk Maasland en voor het gebied Lommel, Neerpelt, Overpelt, meer gedetailleerde ontwikkelingsperspectieven opmaken voor ontginningsgebieden.'

Dat betekent dat er voor het noordelijk Maasland niet in nieuwe exploitaties is voorzien in het provinciaal structuurplan. Is dat een element van het ruimtelijk kader voor u waarbinnen er eventueel later nog vergunningen kunnen worden toegekend ?

Minister Jaak Gabriels : Natuurlijk.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. De concrete vragen van de heer Sauwens op het einde hebben de duidelijkheid nog vergroot.

Ik wil niet vooruitlopen op het ontwerp van decreet, maar we moeten ons toch de vraag stellen in welke mate er in Vlaanderen nog ruimte is voor grote bijkomende ontginningen. Het is goed dat er een kader werd gecreëerd, maar het moet daarna nog ruimtelijk worden ingevuld.

We hebben bij het vorige RSV ruimtebalansen ingevuld. Hoe kunnen die worden gerespecteerd als bepaalde landbouwgebieden worden aangesneden

Sannen

voor bijkomende ontginning ? De heer Sauwens heeft gelijk dat dit niet het antwoord kan zijn voor natuurontwikkeling. Dat debat moeten we verder voeren naar aanleiding van het delfstoffenplan.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer Sannen, het verzoek voor een oppervlakedelfstoffenplan komt van deze commissie. Het is klaargestoomd door minister Van Mechelen en was op weg naar de Raad van State. Ik heb het in die staat overgeërfd. Zoek in deze tekst geen individuele bekommernissen, want het is het resultaat van wat in deze commissie was gevraagd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.58 uur.*
